

URADNA OSEBA KOT OBJEKT KAZENSKOPRAVNEGA VARSTVA V OBDOBJU OD LETA 2000 DO 2012

Zoran Cunk

Namen prispevka

Prikazali bomo primerjalno pravni pregled kaznivih dejanj iz KZ in KZ-1, katerih objekt kazenskoprnega varstva so uradne osebe. V obdobju od leta 2000 do 2012 nas posebej zanima, kako obravnavajo taka kazniva dejanja v Sloveniji državna tožilstva in sodišča.

Metode

Pri obdelavi podatkov bomo uporabili kvantitativno metodo, s kvalitativno metodo pa bomo definirali skupne značilnosti oziroma podrobnosti preučevanih razsežnosti ali značilnosti.

Ugotovitve in omejitve

Uradne osebe so pri opravljanju uradnih nalog lahko objekt napada, zaradi česar so kazenskopravno varovane. Prizadevanja o stopnji tovrstnega varovanja so razvidna tudi iz prakse kazenskih postopkov, saj je izrečenih relativno veliko obsodilnih sodb storilcem kaznivih dejanj. Ob tem ne bomo obravnavali socioloških, psiholoških in drugih vidikov uradne osebe kot oškodovanca, temveč le njeno pojavno obliko s kazenskoprnega vidika.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ker javnost opredeljuje uradne osebe kot podaljšano roko države za izvedbo določenih del in nalog, se uradne osebe redko pojavijo in obravnavajo kot oškodovanci. Prispevek tudi prikazuje opazovani problem v daljšem časovnem obdobju, hkrati pa predstavlja dobro izhodišče za obravnavo uradnih oseb in njihovem kazenskoprnem varstvu ob protestih konec leta 2012

Ključne besede: uradna oseba, oškodovanec, kaznivo dejanje

1 UVOD

Država v širšem pomenu zajema celotno družbeno skupnost na določenem ozemlju, ki jo ureja državna organizacija (Grad 2007,171). Nosilci oblasti (država, občina in nosilci javnih pooblastil) odločajo o pravicah in obveznostih zavezancev (strank) na podlagi splošnih in posebnih vsebinskih (materialnih) in formalnih (oblikovnih in postopkovnih) pravil, zapisanih v pretežno prisilnih (kogentnih) splošnih in posamičnih pravnih aktih, ki jih opredeljuje upravno pravo (Tičar in Rakar, 2011). Upravno pravo varuje predvsem javni interes (ibid.), v praksi pa med javnim interesom nosilca oblasti in zasebnim interesom strank prihaja tudi do kolizije, ki se v nekaterih primerih pri izvajanju del in nalog uradne osebe lahko odrazi tudi kot strankino kršenje pozitivne zakonodaje s pojavno obliko kaznivega dejanja. Temeljna pravna vira kazenskega prava v Sloveniji v obdobju od leta 2000 do leta 2012 sta KZ(1994)¹ in KZ-1(2008)², v katerih je zajeta celovita kodifikacija materialnega kazenskega prava, vključno s temeljnimi načeli, kar je izraz pomembnosti in nujne stabilnosti kazenskega prava, hkrati pa olajšuje preglednost pravnega področja in povečuje raven pravne varnosti (prirejeno po Selinšek, 2007).

2 (NE)VARNOST PRI OPRAVLJANJU URADNIH NALOG

2.1 Uradna oseba v kazenskem pravu

KZ(1994) je pomen izraza uradna oseba opredeljeval v drugem odstavku 126. člena, medtem ko ga KZ-1(2008) opredeljuje v prvem odstavku 99. člena. 126. člen KZ(1994) je bil naveden v štirinajstem poglavju, 99. člen pa v trinajstem poglavju KZ-1(2008) – Pomen izrazov v tem zakoniku. Kot tak je sestavni del njegovega splošnega dela, poudariti pa je treba, da bi naj imela razlaga izrazov (ne glede na to, katero vrsto delitev razlag uporabimo: avtentično, sodno, dogmatično ali laično) enak pomen tudi v njegovem posebnem delu. 6. člen KZ(1994) (Veljavnost splošnega dela³) veljavnost izrazov 126. člena KZ(1994), kot tudi 9. člen KZ-1(2008) (Sočasna veljavnost splošnega dela tega zakonika in drugih kazenskih zakonov⁴) veljavnost izrazov 99. člena KZ-1(2008), širita na vse kazenskopravne določbe v zakonih Republike Slovenije (prirejeno po Bele, 2001).

¹ Veljavnost od 01/01-1995.

² Veljavnost od 01/11-2008.

³ Določbe splošnega dela tega zakonika veljajo za vse kazenskopravne določbe v zakonih Republike Slovenije.

⁴ Določbe splošnega dela tega zakonika se uporabljajo tudi za kazniva dejanja, določena z drugimi zakoni ali ratificiranimi in objavljenimi mednarodnimi pogodbami ali akti Evropske unije, razen če s temi akti ni določeno drugače.

KZ(1994) je najprej navajal samo štiri vrste domačih uradnih oseb (spodaj navedene točke 1, 3-5), z zakonom o spremembah in dopolnitvah KZ(1994), KZ-A(1999), so bile k temu dodane še tri vrste tujih uradnih oseb (6-8), KZ-1(2008) pa je dodal še eno domačo uradno osebo (2). Uradna oseba je v obravnavanem obdobju:⁵

- 1) poslanec državnega zbora, član državnega sveta **in član lokalnega ali pokrajinskega predstavniškega telesa;**
- 2) **sodnik ustavnega sodišča, sodnik, sodnik porotnik, državni tožilec ali državni pravobranilec;**
- 3) oseba, ki pri državnem organu opravlja uradne naloge **ali ima uradno funkcijo z vodstvenimi pooblastili in odgovornostmi;**
- 4) druga oseba, ki opravlja posamezne uradne naloge na podlagi pooblastil, ki jih ji daje zakon ali na podlagi zakona izdani predpisi **ali na podlagi zakona sklenjena pogodba o arbitraži;**
- 5) vojaška oseba, ki je kot taka določena s posebnimi predpisi, kadar gre za posebna kazniva dejanja, pri katerih je navedena uradna oseba, pa niso določena kot kazniva dejanja zoper vojaško dolžnost;
- 6) oseba, **ki v tuji državi na kateri koli ravni opravlja zakonodajno, izvršilno ali sodno nalogo oziroma drugo uradno dolžnost** in po vsebin izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka;
- 7) oseba, ki jih mednarodna javna organizacija daje položaj uradne osebe in po vsebini izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka; in
- 8) oseba, ki pri mednarodnem sodišču opravlja sodniško, tožilsko ali drugo uradno dolžnost ali nalogo.

Kazenskopravna praksa kaže, da se kot oškodovanec navedenih kaznivih dejanj, zaradi specifičnosti pravnih zadev, tudi morebitne represivne vloge uradne osebe pri izvedbi uradne naloge ter tesnejšega neposrednega kontakta med uradno osebo in stranko, pojavljajo predvsem (v določenih časovnih obdobjih celo izključno) uradne osebe, opredeljene v drugi in tretji točki drugega odstavka 126. člena KZ(1994) oziroma v tretji in četrti točki prvega odstavka 99. člena KZ-1(2008).

⁵ Poudarjeno je sprememba KZ(1994) s KZ-1(2008).

2.2 »(Ne)Prava« uradna oseba

2.2.1 »Prava« uradna oseba

Druga točka drugega odstavka 126. člena KZ(1994) in tretja točka prvega odstavka 99. člena KZ-1(2008) opredeljujeta najsplošnejšo opredelitev izraza uradna oseba. Uradna oseba je tako oseba, ki pri državnem organu opravlja uradne dolžnosti ali ima uradno funkcijo **z vodstvenimi pooblastili in odgovornostmi**⁶. Položaj uradne osebe pridobijo osebe na podlagi svoje vključenosti v organ z zaposlitvijo v njem ali pa opravljanjem javnega mandata. Za opravljanje uradne dolžnosti velja opravljanje takih del, s katerimi se uresničujejo pravice in dolžnosti iz pristojnosti državnega organa. Izraz imeti uradno funkcijo pa pravzaprav po svojem izvoru ne pomeni kaj drugega kot opravljanje uradne dolžnosti, v slovenskem pogovornem jeziku, pa se izraz nanaša na opravljanje pomembnejših in širših nalog, ki vključujejo tudi pooblastilo za nalaganje uradnih nalog drugim v državnem organu in nastopanje navzven v imenu takega organa (Bele, 2001). V javnosti najpogosteje zaznane uradne osebe, ki pri državnem organu opravlja uradne dolžnosti ali imajo uradno funkcijo so:

- policisti: Policisti so uniformirani in neuniformirani delavci policije, ki opravljajo naloge policije in imajo pravico in dolžnost izvrševati policijska pooblastila (66. člen Zakona o policiji (ZPol,(1998)). Pod določenimi pogoji je uradna oseba tudi policist pripravnik, ko ta dejansko opravlja naloge javne varnosti, predvsem, ko gre za uniformiranega policista pripravnika, pri katerem je tudi na podlagi drugih oznak očitno, da je policist in da ta dejansko opravlja zakonito uradno dejanje pod vodstvom in kontrolo policista (mentorja), ki je pooblaščen odrediti tako uradno dejanje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2004A)).
- cariniki: Pri opravljanju nalog carinske službe imajo pooblaščen uradne osebe službe, v okviru opravil delovnega mesta, na katero so razporejena, pooblastila, določena Z zakonom o carinski službi (ZCS-1,(1999)) in drugimi zakoni, predpisi Skupnosti in mednarodnimi pogodbami (carinska pooblastila) (14. člen ZCS-1, (1999)). Pooblaščen uradne osebe so (15. člen ZCS-1, (1999)): cariniki, inšpektorji in izterjevalci, ki izvajajo postopke prisilne izterjave dajatev;
- inšpektorji raznih ministrstev: Inšpekcijski nadzor kot nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem zakonov in drugih predpisov izvršujejo inšpektorji⁷ kot uradne osebe s posebnimi pooblastili in odgovornostmi (2. člen ZIN,(2002)). Inšpektorji delujejo v okviru inšpekcij, ki se organizirajo za posamezno upravno področje (8. člen ZIN, (2002)) (davčni,

⁶ Poudarjeno dodano s KZ-1(2008).

⁷ Posamezna dejanja v postopku pred izdajo odločbe v inšpekcijskih zadevah, zlasti ugotavljanje dejstev in okoliščin, pomembnih za odločitev, lahko po pooblastilu glavnega inšpektorja opravljajo tudi druge uradne osebe, zaposlene v inšpekciji. Uradne osebe nimajo inšpekcijskih pooblastil in tudi ne morejo izdajati odločb in sklepov, s katerimi se ustavi postopek (25. člen Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN,(2002)).

tržni⁸, delovni, veterinarski, gradbeni⁹, veterinarski inšpektor ipd¹⁰). Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP,(1999)) določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati uradne osebe, da se jih lahko pooblasti za vodenje in odločanje v upravnih postopkih (31 člen ZUP,(1999)) medtem ko ZIN(2002) med drugim ureja položaj, pravice in dolžnosti inšpektorjev, pooblastila inšpektorjev, postopek inšpekcijskega nadzora, inšpekcijske ukrepe in druga vprašanja, povezana z inšpekcijskim nadzorom (1. člen ZIN, (2002)).

2.2.2 »Neprava« uradna oseba

Vse naloge pa državna uprava ne izvaja sama, temveč v skladu z določili 121. člena Ustave Republike Slovenije (URS,(1991), z zakonom ali na njegovi podlagi, podeli pravni ali fizični osebi javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave. Grafenauer (2009) opozarja, da je javno pooblastilo v najširšem mogoče opredeliti kot pravico posameznikov in organizacij, ki niso državni organi, da izvršujejo funkcije uprave. Javno pooblastilo tako pomeni, da imajo organizacije (javna podjetja, javni zavodi, združenja, zbornice, univerze, ustanove, agencije,..), ki so sicer zunaj organizma državnih organov oblasti, nekatere pravice in dolžnosti državnih organov, kar pomeni, da v določenih primerih uresničujejo svoje naloge s pomočjo izdajanja aktov oblastne narave – ko torej v razmerju do drugih subjektov nastopajo avtoritativno, z močnejšo voljo. Razlogi za podelitev javnega pooblastila so: zahteva po učinkovitosti, strokovnosti in ekonomičnosti, potreba po samoregulaciji in potreba po zagotovitvi neodvisnega upravljanja (Tičar in Rakar, 2011). Bele (2001) osebe, ki opravljajo določene uradne dolžnosti na podlagi pooblastila, v jeziku kazenskopravne dobrine imenuje neprava uradna oseba, mednje pa lahko uvrstimo tudi tiste, ki opravljajo določene uradne dolžnosti **na podlagi zakona sklenjene pogodbe o arbitraži**¹¹. Pri tem je potrebno poudariti (ibid.), da so te osebe uradne osebe ves tisti čas, ko opravljajo poklic ali drugo dejavnost, v zvezi s katero jim po zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi zakona, pripadajo pooblastila za opravljanje določenih uradnih dolžnosti. Najpogosteje so kot druge osebe, ki opravljajo določene uradne dolžnosti na podlagi pooblastil, katera jim daje zakon ali na podlagi zakona izdani predpisi ali na podlagi zakona sklenjena pogodba o arbitraži v javnosti zaznani:

⁸ Ker je tržna inšpektorica ravnala v skladu z določbami Zakona o tržni inšpekciji, je torej opravljala uradno dejanje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2007A)).

⁹ Gradbena inšpektorica iz Inšpektorata Republike Slovenije za okolje, prostor in energijo je na podlagi odločbe, ki je obsojencu kot inšpekcijskemu zavezancu nalagala ustavitve gradbenih del, z namenom zavarovanja stanovanja zapečatila. Gradbena inšpektorica je v okviru svojih pooblastil z namenom zavarovanja zaprla stanovanjski prostor (op. kot uradna oseba izvedla uradno dejanje) (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2008C)).

¹⁰ Po podatkih inšpekcijskega sveta, medresorskega delovnega telesa za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti različnih inšpekcij, je v Sloveniji 24 različnih inšpekcij (Grlič, 2014);

¹¹ Poudarjeno dodano s KZ-1(2008).

- pazniki: Delavci Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij so delavci s posebnimi dolžnostmi in posebnimi pooblastili – pooblašcene uradne osebe. Pooblašcene uradne osebe so delavci, ki opravljajo naloge varovanja in nadzora (pazniki), direktor Uprave, upravniki zavodov in vodje dislociranih oddelkov zavodov (214. člen ZIKS-1, (2000)). Po izredni določbi drugega odstavka 214. člena ZIKS-1(2000) so pazniki zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij uradne osebe s posebnimi pooblastili in posebno izkaznico (220. člen ZIKS-1, (2000)). Na podlagi teh določb je paznik Zavoda za prestajanje kazni zapora pooblašcena uradna oseba tudi, ko je spremljal obsojenca, ki je prestajal kazen zapora v tem oddelku od stavbe zaporov v zdravstveni dom (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2008A)).
- osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo (84. člen Zakona o sodiščih (ZS,(1994)):
 - : podajo izvid in mnenje glede strokovnih vprašanj, za katera tako določa zakon ali glede katerih sodišče oceni, da mu je pri njihovi presoji potrebna pomoč strokovnjaka (sodni izvedenci);
 - :podajo izvid o gospodarskih lastnostih stvari ali pravice ter mnenje o njeni vrednosti oziroma o denarni vrednosti na njej povzročene škode (sodni cenilci), in
 - :tolmačijo na narokih oziroma prevajajo listine (sodni tolmači).
- izvršitelji: osebe, ki na neposredno opravljajo dejanja izvršbe in zavarovanja na podlagi odločbe sodišča (7. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ,(1998));
- varnostniki, ko opravljajo naloge neposrednega varovanja oseb in njihovega premoženja v državnih organih, ki so dolžni organizirati službo varovanja, v primerih, ko varovanje opravlja s pogodbo zagotovljena služba za zasebno varovanje¹².

Uradna oseba pa je pri izvrševanju uradnih nalog ali zaradi njihove izvedbe lahko tudi tista, kateremu je kakršnakoli njena osebna ali premoženjska pravice s kaznivim dejanjem prekršena ali ogrožena (144. člen Zakona o kazenskem postopku (ZKP,(1994)) in se torej lahko znajde v funkciji oškodovanca, zaradi česar ga zakonodaja kot posamični objekt kazenskopravno varuje. ZKP(1994) določa pravila, ki naj zagotovijo, da se nihče, ki je nedolžen, ne obsodi, storilcu kaznivega dejanja pa izreče kazenska sankcija ob pogojih, ki jih določa kazenski zakon, in na podlagi zakonitega postopka (prvi odstavek prvega člena ZKP,(1994)). Poudariti je potrebno, da šele pravnomočna sodba sodišča določeno ravnanje osebe opredeli kot kaznivo dejanje zoper uradno osebo. Prav tako pa je potrebno poudariti, da v praksi ves čas tehtanja kaznivosti določenega ravnanja stranke v postopku zoper uradno osebo poteka tudi opredeljevanje ravnanja uradne osebe kot izvajanja uradne naloge ter ocenjevanje upravičenosti izvedbe uradnih dejanj.

¹² Če je oseba zaposlena pri državnem organu, gre za uradno osebo iz 2. točke 2. odstavka 126. člena KZ (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2004C))

2.3 Kazniva dejanja zoper uradne osebe

2.3.1 Izhodišče za obravnavo kaznivih dejanj iz KZ in KZ-1

Kaznivo dejanje kot najtežje kaznivo ravnanje je KZ(1994) opredeljeval kot protipravno dejanje, ki ga zakon zaradi njegove nevarnosti določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake in kazen zanj (7. člen KZ,(1994)), medtem ko ga KZ-1(2008) opredeljuje kot človekovo protipravno dejanje, ki ga zakon zaradi nujnega varstva pravnih vrednot določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake ter kazen za krivega storilca (16. člen KZ-1,(2008)). Kazniva dejanja, kjer je objekt napada zaradi ali pri opravljanju svojih del in nalog, prav uradna oseba, sodijo v devetindvajseto poglavje KZ(1994) oziroma KZ-1(2008), ki opredeljujeta kazniva dejanja zoper javni red in mir. Kazniva dejanja iz tega poglavja, naperjena zoper uradne osebe in zoper njihova uradna dejanja so:

- preprečitev uradnega dejanja uradni osebi po 302. členu KZ(1994) oziroma preprečitev uradnega dejanja ali maščevanje uradni osebi po 299. členu KZ-1(2008);
- napad na uradno osebo, ko ta opravlja naloge varnosti po 303. členu KZ(1994) oziroma 300. členu KZ-1(2008);
- sodelovanje v skupini, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje po 304. členu KZ(1994) oziroma 301. členu KZ-1(2008); in
- hujskanje k upiranju po 305. členu KZ(1994) oziroma 302. členu KZ-1(2008).

Selinšek (2007) sicer poudarja, da poglavje o kaznivih dejanjih zoper javni red in mir, kamor sodijo navedena kazniva dejanja, združuje raznovrstna kazniva dejanja, ki jih ni mogoče uvrstiti v nobeno drugo poglavje, zaradi česar ni mogoče opredeliti njihovega skupnega objekta kazenskopravnega varstva¹³, kljub temu pa je za kazniva dejanja zoper uradne osebe in njihova uradna dejanja mogoče opredeliti bistvene skupne značilnosti (povzeto po Selinšek, 2007; Deisinger, 2002):

- za storilca kaznivega dejanja je uporabljena najsplošnejša označba »kdor«. Kazniva dejanja sodijo med splošna kazniva dejanja (*delicta communia*), za katera je značilno, da jih lahko stori vsaka oseba, ki je lahko subjekt kazenskega prava;
- kazniva dejanja so praviloma določena kot ogrožitvena kazniva dejanja, saj za nastanek konkretne nevarnosti za življenje, telo ali premoženje uradne osebe ali njenih bližnjih

¹³ Javni red in mir je namreč zelo širok pojem, ki se sicer opredeljuje kot stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvrševanje pravic in dolžnosti, določenih z ustavo in zakoni, kar pomeni, da gre za celoto kogentnih pravnih predpisov in temeljnih načel, ki naj zagotavljajo varstvo vitalnih interesov družbene skupnosti in nekonfliktno stanje v njej, iz česar sicer tudi lahko sledi, da so pravzaprav vsa kazniva dejanja (iz vseh poglavij) že po svoji naravi usmerjena zoper javni red in mir (ibid.)

sorodnikov zadostuje za dokončanje kaznivega dejanja, v primerih povzročitve lahke telesne poškodbe s kaznivim dejanjem pa sodijo med storitvena oziroma komisivna kazniva dejanja;

- storilec lahko kazniva dejanja stori le s krivdno obliko naklepa, saj dikcije predpostavljajo zavest o protipravnosti ravnanja;
- kazniva dejanja so poškodbena kazniva dejanja, ki se praviloma kažejo v nastali škodi za oškodovanca;
- vsa zgoraj navedena kazniva dejanja zoper uradne osebe in njihova uradna dejanja, se preganjajo po uradni dolžnosti; in
- kazniva dejanja sicer lahko konzumirajo tudi kazniva dejanja razžalitve po 169. členu KZ(1994) oziroma 158. členu KZ-1(2008), prisiljenja po 142. členu KZ(1994) oziroma 132. členu KZ-1(2008), grdega ravnanja po 146. členu KZ(1994) in lahke telesne poškodbe po 133. členu KZ(1994) oziroma 122. členu KZ-1(2008), vendar pa, če je storilec uradno osebo hudo telesno poškodoval, bo podan stek s kaznivim dejanjem hude telesne poškodbe ali posebno hude telesne poškodbe po 134. ali 135. členu KZ(1994) oziroma 123. ali 124. členu KZ-1(2008), če pa je storilec uradno osebo umoril, bo podan stek s kaznivim dejanjem umora po 127. členu KZ(1994) oziroma 116. členu KZ-1(2008) ali pa bo podana hujša oblika tega kaznivega dejanja (Deisinger, 2002).

ZKP(1994) določa pristojnosti in vlogo bistvenih udeležencev kazenskega postopka: sodišč, državnega tožilca, oškodovanca in obdolženca (zagovornika). Prav tožilstva in sodišča pa so tista, ki sprejemajo bistvene odločitve o zaključku oziroma nadaljevanju kazenskega postopka, vse od suma, da je bilo kaznivo dejanje storjeno, do morebitne pravnomočne sodbe sodišča. V nadaljevanju prikazujemo odločbe¹⁴ državnih tožilcev pri obravnavi ovadenih oseb¹⁵ in odločbe¹⁶ sodišč pri obravnavi obtoženih oseb¹⁷ z izrečenimi kazenskimi sankcijami¹⁸ obsojenim osebam¹⁹ za navedena kazniva dejanja zoper uradne osebe v obdobju 2000-2012.²⁰

¹⁴ Termin odločbe tožilstva uporabljamo kot skupek odločitev tožilcev, ki jih sestavljajo pravnomočne odločitve o: zavrženju ovadbe, vložitvi obtožnice, odstopu tuji državi, reševanju na drug način in neznanem storilcu;

¹⁵ Osumljena oseba (v nadaljevanju osumljenec) je oseba, zoper katero je pred uvedbo kazenskega postopka pristojni državni organ opravil določeno dejanje ali ukrep zaradi obstoja razlogov za sum da je storila ali sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja (144. člen ZKP,(1994));

¹⁶ Termin odločbe sodišča uporabljamo kot skupek odločitev sodišč, ki jih sestavljajo pravnomočne odločitve o: zavrženju obtožnega akta, ustavitvi postopka, oprostitvi obtožbe, zavrnitvi obtožbe in spoznanju za krivega;

¹⁷ Obtožena oseba (v nadaljevanju obtoženec) je tista, zoper katero je obtožnica postala pravnomočna (144.člen ZKP,(1994));

¹⁸ Stari KZ(1994) je poznal naslednje kazenske sankcije: kazni (zaporna kazen, denarna kazen, prepoved vožnje motornega vozila, izgon tujca iz države, mladoletniški zapor), opozorilne sankcije (sodni opomin, pogojna obsodba, pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom), varnostne ukrepe (obvezno psihiatrično zdravljenje v zdravstvenem zavodu, obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti, obvezno zdravljenje alkoholikov in narkomanov, prepoved opravljanja poklica, odvzem vozniškega dovoljenja, odvzem predmetov) in vzgojni ukrepi (ukor, navodila in prepovedi, nadzorstvo organa socialnega varstva, oddaja v vzgojni zavod, oddaja v prevzgojni dom, oddaja v zavod za usposabljanje). Novi KZ-1(2008) ne pozna več kazni izгона tujca iz države, je pa na novo uvedel dosmrtno zaporno kazen za nekatere najtežje primere kaznivih dejanj.

2.3.2 Preprečitev uradnega dejanja *ali maščevanje* uradni osebi²¹

Kaznivo dejanje se je vse od začetka veljavnosti KZ spreminjalo. Tako je vsebino 302. člena KZ najprej modificiral KZ-B(2004)²², ki je v istem členu spremenil definicijo kaznivega dejanja v kaznivo dejanje preprečitev uradnega dejanja *ali maščevanje* uradni osebi, pri čemer je vsebina prvega, drugega in četrtega odstavka člena ostala nespremenjena, dopolnjena pa je vsebina tretjega odstavka imenovanega člena in na novo dodan peti člen, KZ-1(2008) pa je sicer v 299. členu modificiral vsebino (in vrsti red) odstavkov 302. člena KZ-B(2004) in povečal zagrožene kazni. Kaznivo dejanje tako lahko stori naklepno vsakdo, ki s silo ali z grožnjo, da bo neposredno uporabil silo prepreči uradni osebi uradno dejanje, ki ga je nameravala opraviti v okviru svojih pravic, ali jo na enak način prisili, da opravi uradno dejanje (prvi odstavek člena KZ in KZ-1- zapor **od treh mesecev** do dveh let). Hujša oblika kaznivega dejanja je lahko storjena v štirih izvedbenih oblikah, če storilec (tretji odstavek člena KZ(1999) in drugi odstavek KZ-1(2008)- zapor **od enega do petih let**) : razžali uradno osebo, grdo ravna z njo, ji prizadene lahko telesno poškodbo, ali ji grozi z uporabo orožja **ali nevarnega predmeta ali sredstva**. Prav tako hujša oblika kaznivega dejanja je podana (četrti odstavek člena in tretji odstavek KZ-1(2008) - zapor **od enega do petih let**), če je uradna oseba opravljala naloge **policije** ali državne varnosti, zasledovala storilca kaznivega dejanja, pazila na koga, ki mu je vzeta prostost, opravljala dejanja kazenskega pregona, **dejanja upravnega inšpekcijskega nadzora**, vodila preiskavo ali sodila v kazenskem postopku. Peti odstavek KZ-B(2004) oziroma četrti odstavek KZ-1(2008) (zapor **od enega do petih let**) opredeljujeta maščevanje uradni osebi. Kaznivo dejanje stori, kdor se maščuje uradni osebi, ki opravlja ali je opravljala dejanja v postopku o prekršku (KZ-1,(2008)), ki opravlja ali je opravljala dejanja kazenskega pregona, **naloge policije, dejanja upravnega inšpekcijskega nadzora**, vodi ali je vodil preiskavo, ali sodi ali je sodila v kazenskem postopku zoper hudodelsko združbo ali zaradi drugih kaznivih dejanj, zaradi dejanj, ki jih je opravila sama ali druga uradna oseba v okviru svojih pravic, tako, da je ogroženo življenje, telo ali premoženje uradne osebe ali njenih bližnjih sorodnikov. Če je storilec ob izvedbi temeljne oblike kaznivega dejanja oziroma njunih hujših oblikah izzvan z nezakonitim ali surovim ravnanjem uradne osebe, je

¹⁹ Obsojena oseba (v nadaljevanju obsojenec) je tista, za katero je s pravnomočno sodbo ugotovljeno, da je kazensko odgovorna za določeno kaznivo dejanje (144. člen ZKP,(1994)).

²⁰ Izbrano obdobje opredeljujeta dva dogodka:

: Veljavnost določil Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika Republike Slovenije (KZ-A,(1999)); in

: začetek veljave novega KZ-1(2008) z dnem 01/11-2008, pri čemer so večinoma tožilstva, predvsem pa sodišča v letu 2008 obravnavala kazniva dejanja, storjena pred navedenim datumom;

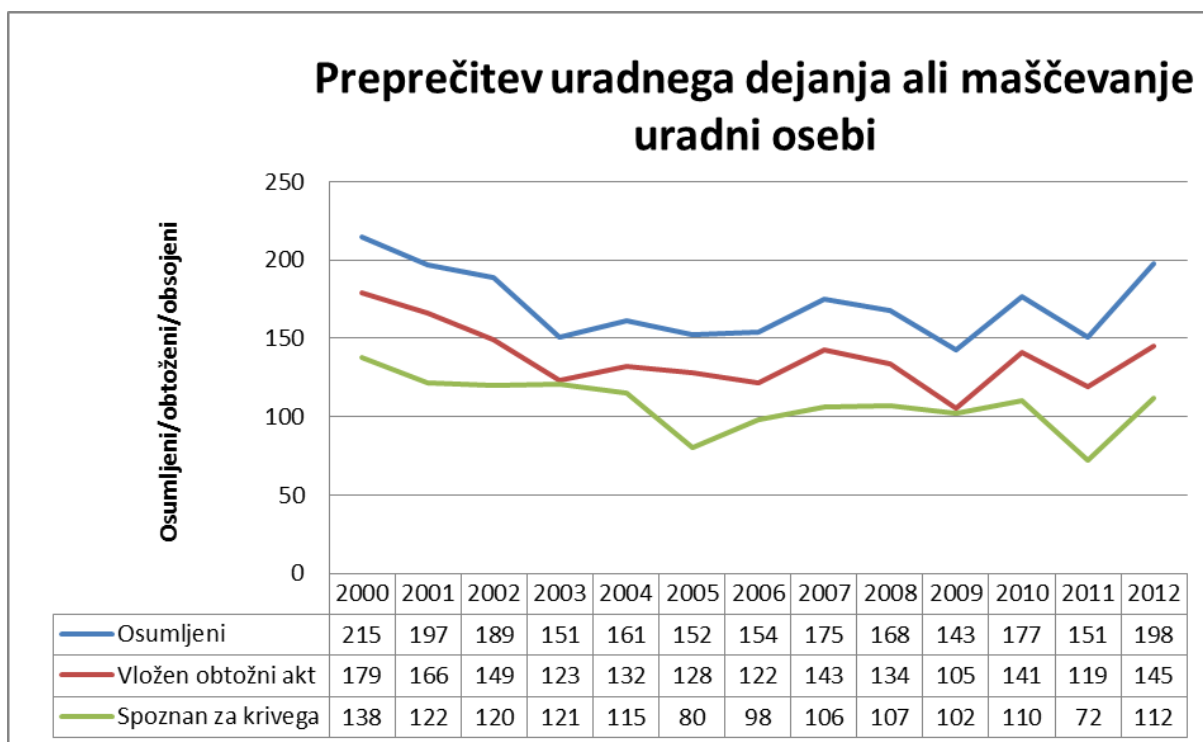
: v letih 2009 do 2012 je »stari« KZ(1994) veljal za obravnavane osebe (osumljenci, obtoženci ipd.) za storjena kazniva dejanja pred 01/11-2008 v skladu z določili prvega in drugega odstavka 7. člena KZ-1(2008) (Za storilca kaznivega dejanja se uporablja zakon, ki je veljal ob storitvi kaznivega dejanja, če pa se po storitvi kaznivega dejanja zakon spremeni, se uporablja zakon, ki je milejši za storilca), zastaranje pa še ni nastopilo.

²¹V nadaljevanju prispevka normalna pisava predstavlja vsebino KZ(1994), *ležeča pisava predstavlja še vedno veljavne spremembe uveljavljene s KZ-B(2004)*, **potemnjjen tekst pa spremembe uveljavljene s KZ-1(2008)**.

²² Z veljavnostjo dne 05/05-2004.

podana milejša oblika kaznivega dejanja (peti odstavek KZ(1994), šesti odstavek KZ-B(2004) in peti odstavek KZ-1(2008)- denarna kazen ali zapor do šestih mesecev, sme pa se mu kazen odpustiti).

Graf 1: Polnoletne osebe zoper katere je bil kazenski postopek pri državnem tožilstvu in senatu končan po kaznivem dejanju in vrsti odločbe, Slovenija, obdobje 2000-2012

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2014

Iz grafa 1 je razvidno (lastni izračun), da so tožilstva končala postopek za 2231 osumljencev. Za 445 osumljencev (20 odstotkov) suma niso potrdila, 1786 osumljencev (80 odstotkov) pa je bilo utemeljeno osumljenih storitve kaznivega dejanja in so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so pravnomočno končala postopek za 1849 obtožencev. 427 (23,1 odstotka) obtožencev ni bilo spoznanih za krive, 1422 obtožencev (76,9 odstotka) pa so sodišča spoznala za krive. Trend gibanja odločb sodišča sledi z enoletnim zamikom v skupnih značilnostih trendu odločb tožilstva. Sodišča so izrekla naslednje kazenske sankcije: 144 obsojencem zaporno kazen, 15 obsojencem denarno kazen, 1234 obsojencem opozorilno sankcijo (1224. obsojencem pogojno zaporno kazen in 10 obsojencem pogojne denarne kazni (od leta 2007), 3 obsojencem so kazen opustila, 28 obsojencem pa so izrekla druge kazenske sankcije (20 obsojencem varnostni ukrep brez izreka kazni in 8. drugo). Do leta 2007 so stransko kazen – izgon tujca iz države²³ izrekla petim obsojencem. Varnostni ukrep so sodišča izrekla 43 obsojencem (28. odvzem predmetov, štirim obvezno psihiatrično zdravljenje v zavodu, devetim

²³ Stransko kazen izgon tujca iz države je bilo mogoče izreči le v skladu z določili KZ (1994), medtem ko KZ-1 (2008) te stranske kazni ne pozna.

obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti in dvema obvezno zdravljenje alkoholikov in narkomanov. 114 obsojencev je kazniva dejanja storila v steku²⁴ (*concoorsus delictorum*) (29 storilcev je odgovarjalo za istovrstna kazniva dejanja, 114 storilcev pa je odgovarjalo za istovrstna in druga kazniva dejanja). 476 obsojencev pa je bilo povratnikov²⁵ (62 storilcev je bilo obravnavanih za istovrstna kazniva dejanja, 300 storilcev je bilo obravnavanih za druga kazniva dejanja in 114 storilcev je bilo obravnavanih za istovrstna in druga kazniva dejanja).

Izvedbene oblike obravnavanega kaznivega dejanja v praksi so:

- policisti so zakonito ustavljali voznika vozila, ki so ga sumili storitve kaznivega dejanja in s tem opravljali naloge javne varnosti. Obsojeni pa jim je s tem, da je s parkirišča izpred lokala zapeljal neposredno pred policijsko vozilo, tako da je moral policist naglo zaviti v levo, da ni zadel v obsojenčevo vozilo, nakar je obsojenec policijsko vozilo prehitel in mu vsakič, ko ga je hotelo prehiteti, zapiral pot in tako preprečil uradno dejanje, vozniku kombiniranega vozila pa omogočil, da je policiji pobegnil (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2008D)).

- policistu, ki je opravljal kontrolo mirujočega prometa po Zakonu o prekrških (ZP,(2003) in mu hotel izdati plačilni nalog zaradi nepravilnega parkiranja osebnega avtomobila, je obsojeni slednje preprečil tako, da je z avtomobilom najprej zapeljal vzvratno, nato pa proti policistu, ki je moral odskočiti (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2006B)).

- policista sta kritičnega dne nameravala opraviti uradno dejanje vročitve plačilnega naloga za storjena prometna prekrška, obsojena pa sta preprečila navedenima uradnima osebama uradno dejanje: obdolženi je policistu zagrozil, da ga bo poiskal doma in ga ustrelil (drugi obdolženi pa je policisti rekel, da ga bo ustrelil s »kalašnikom«), v posledici grožnje sta policista od nadaljnjega uradnega postopka odstopila (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2008B)).

- obsojenec je med begom pred kriminalistoma, ki sta ga zasledovala, da bi ga v skladu z določili Zakona o Policiji prijela zaradi kaznivega dejanja nedovoljenega prometa z mamili, z namenom, da bi se izognil prijettu, z razdalje 13 do 15 m ustrelil iz pištole proti njima, kar sta kriminalista občutila kot resno grožnjo in za trenutek zastala in jima je tako obsojenec uspel pobegniti (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2004D)).

- obsojeni je na znak policistov, ki so ga ustavljali v skladu z Zakonom o Policiji, saj je bil zanj razpisan ukrep »prijetja« s strani Policijske uprave, svoje vozilo ustavil in policistu izročil mednarodno voziško dovoljenje, potem pa, ko mu je policist ukazal, naj vozilo ugasne in izstopi iz vozila, je vozilo ugasnil in takoj nato spravil v pogon in pri vzvratni vožnji z zadnjim delom vozila trčil v prednji del policijskega vozila, nekajkrat zapeljal še naprej in nazaj ter nato zapeljal levo prosti policistom, ki so mu zapirali pot, zaradi česar so policisti, v izogib povoženju, morali odskočiti stran

²⁴ Storilec je storil kaznivo dejanje v steku, če je z enim kaznivim dejanjem ali z več dejanji storil dvoje ali več kaznivih dejanj, za katera se mu hkrati sodi.

²⁵Povratnik je storilec, ki je storil kaznivo dejanje po tem, ko je že bil pravnomočno obsojen, ali pa je kazen prestal oziroma je zastarala ali pa mu je bila odpuščena (povzeto po tretjem odstavku 41. člena KZ (1994)).

od njegovega vozila, saj pa se je z veliko hitrostjo odpeljal naprej, zaradi česar ni bil prijeto in priveden na policijsko postajo (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2007C)).

- obsojenec je s policistom grdo ravnal, tako da je nanj vpil in ga zmerjal, nato stopil iz vozila in ga odrinil v predel prsi tako, saj se je policist opotekel in pri tem utrpel lažji zvin desnega gležnja (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2003)).

- policist, čigar zakonitega ukaza, naj se ustavi, obsojenec ni upošteval, je ravnal v skladu s pooblastili in obsojenca prijel za roko ter tako uporabil fizično silo kot tisto prisilno sredstvo, s katero je bilo mogoče opraviti nalogo z najmanjšimi škodljivimi posledicami za obsojenca. Ker pa se je obsojenec temu uprl in nato policista še fizično napadel, sta ta dva utemeljeno uporabila tudi sredstva za vklepanje in vezanje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2004B)).

- obsojenec je inšpektorju za okolje in prostor, ki je po najetih delavcih ter ob asistenci več policistov nameraval porušiti z njegove strani nedovoljeno zgrajeni oporni zid pred njegovo hišo grozil, da bo vse pobil in, da bo vrgel bombo, če se ne bodo odstranili od njegove hiše in če bodo rušili oporni zid, te grožnje pa je nato podkrepil z imitacijo prave pištole (plastična plinska pištola) v roki, zaradi takšnih njegovih groženj pa je bila izvršba prekinjena in se je nadaljevala šele po nekaj urah, ko so ga policisti prijeli in ga odvedli v pridržanje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2007B)).

- obsojenec je pri nameri, da bi opravil rubež njegovih nepremičnin, osebo, ki se mu je predstavila kot izvršitelj in mu povedala, da zoper njega poteka več postopkov izvršbe zaradi izterjave denarnih terjatev in je prišla rubit ter osebi, kot pooblaščenca upnika, ki mu je izročil dokumente, le-te raztrgal in izvršitelja z roko udaril po obrazu in ga z nogo brcnil v zadnjico, zaradi česar je izvršitelj kraj zapustil, ne da bi opravil rubež (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2007C)).

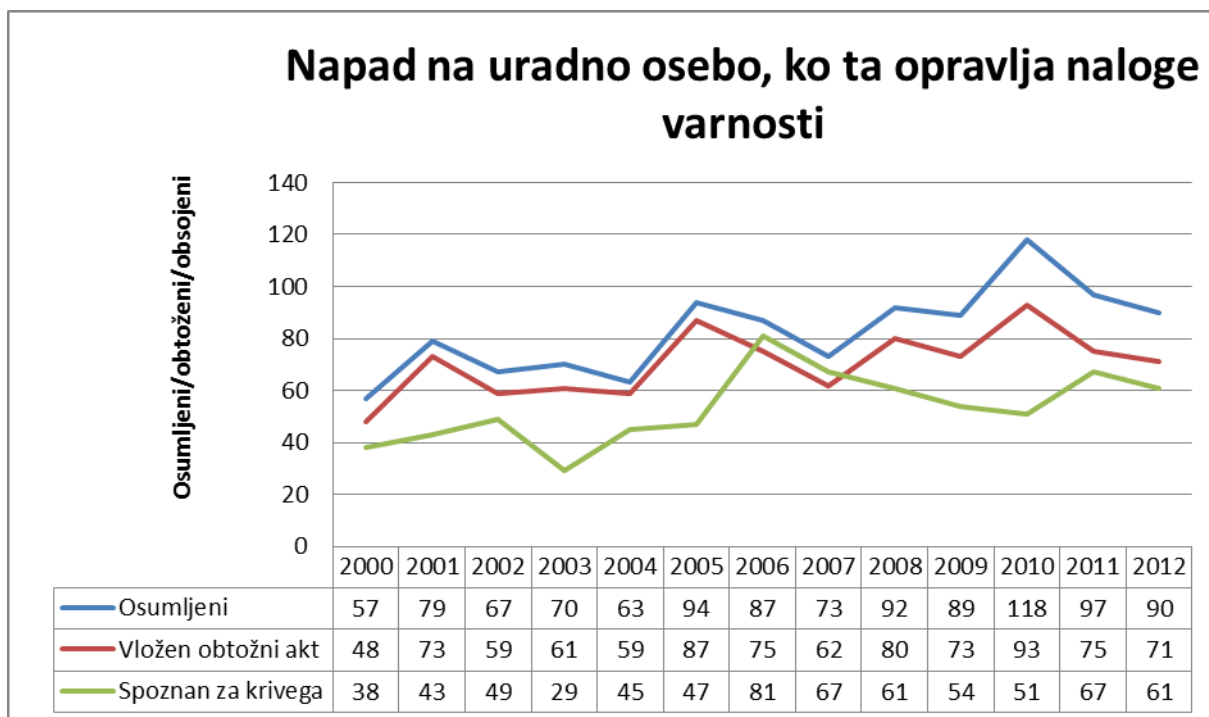
- varnostnik varnostne agencije, ki je kritičnega dne na poziv uslužbenke Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije zadržal obsojenca do prihoda policije ni opravljal uradne dolžnosti v smislu 3. točke 2. odstavka 126. člena KZ(1994)(Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2004C)) in ni opravljal uradne dolžnosti.

2.3.3 Napad na uradno osebo, ko ta opravlja naloge varnosti

Kaznivo dejanje napad na uradno osebo, ko ta opravlja naloge varnosti je KZ(1994) določal v 303. členu, KZ-B(2004) kaznivega dejanja ni v ničemer spreminjal, KZ-1(2008) pa je v 300. členu le dodal nekatere vsebinske elemente ter zvišal zagroženo kazen. Kaznivo dejanje tako lahko stori naklepno vsakdo, kdor napade ali resno zagrozi, da bo napadel (prvi odstavek - zapor **od šestih mesecev do treh let**) uradno osebo ali drugo osebo, za katero ve, da pomaga uradni osebi, ko ta opravlja naloge **policije** ali državne varnosti ali čuva javni red, **ali osebo, ki opravlja naloge v zvezi z izvrševanjem kazenskih sankcij**. Hujša oblika kaznivega dejanja je, če stori storilec to dejanje proti dvema ali več

osebam (tretji odstavek - zapor **od šestih mesecev do petih let**), prav tako pa je podana hujša izvedbena oblika kaznivega dejanja tudi, če storilec uradni ali drugi osebi iz prvega odstavka (drugi odstavek – zapor **od šestih mesecev do petih let**), grozi z orožjem **ali nevarnim predmetom ali sredstvom**, z njo grdo ravna, ali jo lahko telesno poškoduje.

Graf 2: Polnoletne osebe zoper katere je bil kazenski postopek pri državnem tožilstvu in senatu končan po kaznivem dejanju in vrsti odločbe, Slovenija, obdobje 2000-2012

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2014

Iz grafa 2 je razvidno (lastni izračun), da so tožilstva končala postopek za 1076 osumljencev. Za 160 osumljencev (14,9 odstotkov) suma niso potrdila, 916 osumljencev (85,1 odstotkov) pa je bilo utemeljeno osumljenih storitve kaznivega dejanja in so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so pravnomočno končala postopek za 920 obtožencev. 227 (24,7odstotka) obtožencev ni bilo spoznanih za krive, 693 obtožencev (75,3 odstotka) pa so sodišča spoznala za krive. Sodišča so izrekla naslednje kazenske sankcije (SURS, 2014): 67 obsojencem zaporno kazen, 11 obsojencem denarno kazen, 621 obsojencem opozorilno sankcijo (617. obsojencem pogojno zaporno kazen in 4 obsojencem pogojne denarne kazni (od leta 2008), 17 obsojencem pa so izrekla druge kazenske sankcije (13 obsojencem varnostni ukrep brez izreka kazni, dvema sodni opomin in dvema drugo). Do leta 2007 so stransko kazen – izgon tujca iz države izrekla štirim obsojencem. Varnostni ukrep so sodišča izrekla 14 obsojencem (10. odvzem predmetov in štirim obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti. 76 obsojencev je bilo obsojenih steka kaznivih dejanj (25 storilcev je odgovarjalo za istovrstna kazniva dejanja, 51 storilcev pa je odgovarjalo za istovrstna in druga kazniva dejanja) 246 obsojencev pa je

bilo povratnikov (15 storilcev je bilo obravnavanih za istovrstna kazniva dejanja, 149 storilcev je bilo obravnavanih za druga kazniva dejanja in 82 storilcev je bilo obravnavanih za istovrstna in druga kazniva dejanja).

Izvedbene oblike obravnavanega kaznivega dejanja v praksi so:

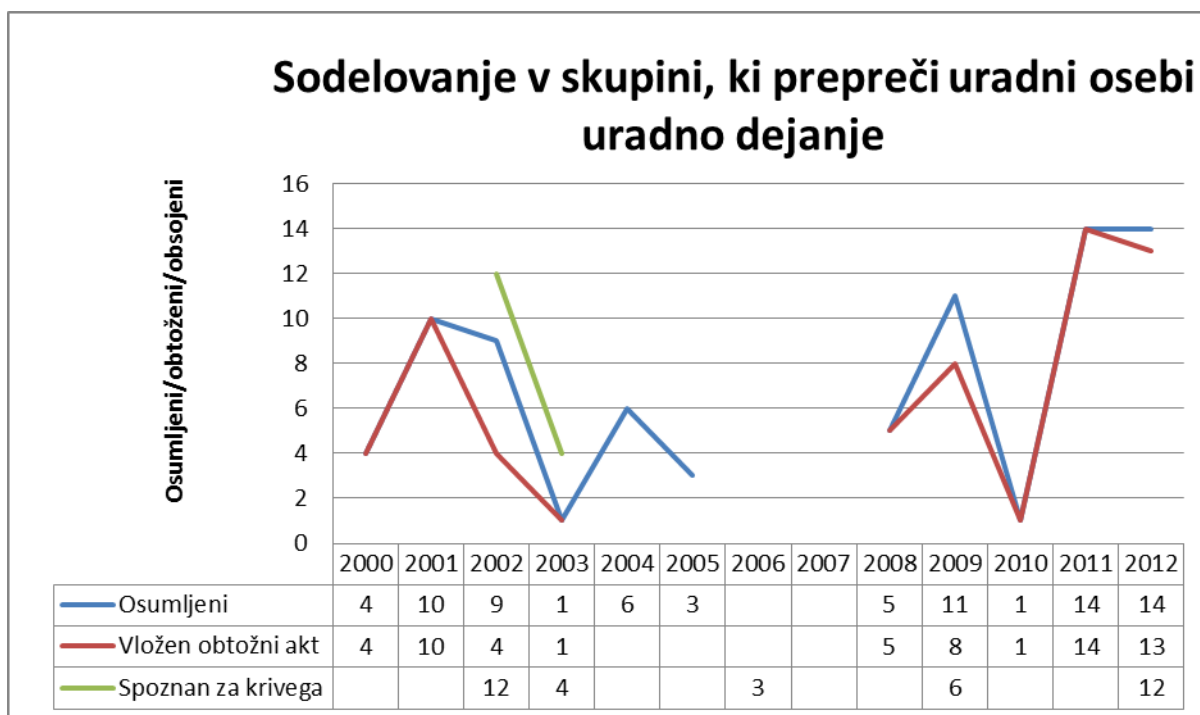
- obsojenec je policistoma, ki sta po odredbi sodišča prišla v nadzor hišnega pripora, zagrozil, da bo vsakemu policistu, ki bo od srede naprej prišel na dvorišče dlje od kante za smeti, zapičil v glavo sekiro, dejanje pa je ponovil istega dne okoli 8.35 ure, ko je policistoma iste postaje zagrozil, da bo slehernega policista od srede naprej napadel s sekiro, če bo na dvorišče prišel bližje kot do smetnjaka (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2006A)).
- paznik je spremljal obsojenca zunaj zavoda za prestajanje kazni zapora, pri čemer ga je obsojenec odrinil (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, (2008A)).

2.3.4 Sodelovanje v skupini, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje

Kaznivo dejanje sodelovanje v skupini, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje je v KZ(1994) vnesla sprememba KZ-A(1999) s 304. členom, KZ-B(2004) kaznivega dejanja ni v ničemer spreminjal, KZ-1(2008) pa je v 301. členu le zvišal zagroženo kazen. Kaznivo dejanje stori naklepno vsak sodelujoči v skupini, ki s skupnim delovanjem (prvi odstavek – zapor od treh mesecev do dveh let) prepreči ali poskusi preprečiti uradni osebi uradno dejanje ali jo na enak način prisili, da opravi uradno dejanje. Vodja skupine, ki je storila takšno dejanje (drugi odstavek – zapor **od šestih mesecev** do treh let) ob tem stori hujšo obliko tega kaznivega dejanja.

Iz grafa 3 je razvidno (lastni izračun), da so tožilstva končala postopek za 78 osumljencev. Za 18 osumljencev (23 odstotkov) suma niso potrdila, 60 osumljencev (77 odstotkov) pa je bilo utemeljeno osumljenih storitve kaznivega dejanja in so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so pravnomočno končala postopek za 57 obtožencev. 20 (35,1 odstotka) obtožencev ni bilo spoznanih za krive, 37 obtožencev (64,9 odstotka) pa so sodišča spoznala za krive. Sodišča so izrekla naslednje kazenske sankcije: 27 obsojencem opozorilno sankcijo (pogojno zaporno kazen, 10 obsojencem pa so izrekla druge kazenske sankcije). Varnostni ukrep sodišča niso izrekla. Kazniva dejanja niso bila storjena v steku, pet obsojencev pa je bilo povratnikov (1 storilec je bilo obravnavanih za istovrstna kazniva dejanja, 4 storilci pa so bili obravnavani za druga kazniva dejanja).

Graf 3: Polnoletne osebe zoper katere je bil kazenski postopek pri državnem tožilstvu in senatu končan po kaznivem dejanju in vrsti odločbe, Slovenija, obdobje 2000-2012

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2014

2.3.5 Hujskanje k upiranju

305. člen KZ(1994) je določal elemente kaznivega dejanja hujskanje k upiranju. KZ-B(2004) kaznivega dejanja v ničemer ni spreminjal, KZ-1(2008) pa je spremenil le nekatere jezikovne opredelitve kaznivega dejanja. Kaznivo dejanje naklepno stori storilec, ki druge hujska k nasilnemu upiranju (prvi odstavek - zapor do enega leta) zakonitim odločbam ali ukrepom državnih organov ali proti uradni osebi, ki opravlja uradno dejanje. Hujša oblika kaznivega dejanja je, če zaradi takšnega dejanja zakonita odločba ali ukrep državnega organa (drugi odstavek – zapor do treh let) ni bil izvršen, je bila njena izvedba znatno otežena, ali je to dejanje storil vodja skupine.

Iz tabele 1 je razvidno (lastni izračun), da so tožilstva končala postopek za 10 osumljencev. Za 3 osumljence (30 odstotkov) suma niso potrdila, 7 osumljencev (70 odstotkov) pa je bilo utemeljeno osumljenih storitve kaznivega dejanja in so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so pravnomočno končala postopek za 7 obtožencev. 4 (57,1 odstotka) obtožencev ni bilo spoznanih za krive, 3 obtožence (42,9 odstotka) pa so sodišča spoznala za krive. Sodišča so izrekla naslednje kazenske sankcije: 2 obsojencema opozorilno sankcijo pogojno zaporno kazen, enemu obsojencu pa je izreklo

drugo kazensko sankcijo – sodni opomin. Obsojencem niso bili izrečeni varnostni ukrepi oziroma stranske kazni. Obsojenci niso bili povratniki, prav tako pa kazniva dejanja niso storili v stežu.

Tabela 1: Polnoletne osebe zoper katere je bil kazenski postopek pri državnem tožilstvu in senatu končan po kaznivem dejanju in vrsti odločbe, Slovenija, obdobje 2000-2012

	Osumljeni	Vložen obtožni akt	Spoznani za krivega
2002	1	1	
2003			1
2004	1	1	
2005			1
2007	3	2	
2008	3	2	
2009	1		
2011	1	1	1

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2014

3 ZAKLJUČEK

Zgodovinski primerjalno pravni pregled gibanja kaznivih dejanj zoper uradne osebe v obdobju od leta 2000 do 2012, nam torej kaže:

1. Preprečitev uradnega dejanja ali maščevanje uradni osebi: tožilstva so končala postopek za povprečno 172 oseb letno. Za povprečno 137 osumljenih letno so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so letno spoznala za krive povprečno 123 obtožence. Od celotnega števila oseb, za katere je bila podana ovadba, je bilo obsojenih 63,74%.
2. Napad na uradno osebo, ko ta opravlja naloge varnosti: tožilstva so končala postopek za povprečno 83 oseb letno. Za povprečno 70 osumljenih letno so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so letno spoznala za krive povprečno 53 obtožencev. Od celotnega števila oseb, za katere je bila podana ovadba, je bilo obsojenih 64,4%.
3. Sodelovanje v skupini, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje: tožilstva so v celotnem obdobju končala postopek za 78 oseb. Za 60 osumljencev so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so spoznala za krive 37 obtožencev. Od celotnega števila oseb, za katere je bila podana ovadba, je bilo obsojenih 47,46%.
4. hujskanje k upiranju: tožilstva so v celotnem obdobju končala postopek za 10 oseb. Za 7 osumljencev so tožilstva vložila obtožni akt. Sodišča so spoznala za krive 3 obtožence.

Ugotovimo lahko, da torej v praksi pri izvajanju del in nalog uradne osebe prihaja tudi do kolizije med javnim interesom nosilca oblasti in zasebnim interesom strank, ki se odrazi kot strankino kršenje

pozitivne zakonodaje s pojavno obliko kaznivega dejanja. Predstavljeni podatki tudi kažejo, da so obravnavana kazniva dejanja procesuirana z relativno visokim deležem obsojenih storilcev, kar na eni strani kaže na dobro opravljeno delo policistov, ki preiskujejo kazniva dejanja v predkazenskem postopku, po drugi strani pa tudi orientiranost sodne veje oblasti k ustrezni zaščiti izvrševalcev uradnih nalog. V prikazu stanja pa niso ustrezno prikazana in obravnavana kazniva dejanja, ki so bila zaznana in obravnavana v zvezi s t.i. protesti oziroma vstajami konec leta 2012 oziroma v začetku leta 2013. Ravno zaradi specifičnosti navedenih protestov oziroma vstaj (agresivnost oziroma nasilnost množice in osumljenih), ki so rezultirali tudi k povečanju števila zaznanih in obravnavanih kaznivih dejanj v predkazenskem postopku, bo zanimivo primerjalno pravno spremljati tudi razvoj in epilog kazenskih postopkov, ki bodo nesporno dali končno oceno o zakonitosti izvedenih uradnih nalog.

LITERATURA

- Bele, I. (2001). Kazenski zakonik: s komentarjem: splošni del. Ljubljana: GV Založba.
- Deisinger, M. (2002). Kazenski zakonik s komentarjem: Posebni del. Ljubljana: GV Založba.
- Grad, F. (2007). Pravna ureditev Slovenije: Organizacija državne oblasti. V: Ustavna ureditev Slovenije, I. Kaučič etc. Ljubljana: GV Založba, 167-172.
- Grafenauer, B. in Breznik, J. (2009). Upravno pravo: procesni del: upravni postopek in upravni spor. Ljubljana: GV Založba.
- Grlič, A: Inšpekcije-potrebujemo reformo?. Pravna praksa št. 10, leto 33, 13. marec 2014.
- Kazenski zakonik.(1994). Ur. l. RS, št. 63/94 s spremembami in dopolnitvami.
- KZ-A. (1999). Ur. l. RS, št. 23/99.
- KZ-B. (2004). Ur. l. RS, št. 40/2004.
- KZ-1. (2008) Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami in dopolnitvami.
- Selinšek, L. (2007). Kazensko pravo: splošni del in osnove posebnega dela. Ljubljana: GV Založba.
- Statistični urad Republike Slovenije. (2013). Pridobljeno na <http://www.stat.si>.
- Tičar, B. in Rakar, I. (2011). Pravo javnega sektorja. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila.
- Ustava Republike Slovenije. (1991). Ur. l. RS, št. 33I/1991 s spremembami.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2003). Sodba številka VS21769, z dne 29.05.2003.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2004A). Sodba številka VS22238, z dne 11.03.2004.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2004B). Sodba številka VS22422, z dne 13/05.2004.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2004C). Sodba številka VS22414, z dne 23.09.2004.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2004D). Sodba številka VS22490, z dne 21.10.2004.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2006A). Sodba številka VS23351, z dne 24.08.2006.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2006B). Sodba številka VS23317, z dne 07.09.2006.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2007A). Sodba številka VS23740, z dne 26.04.2007.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2007B). Sodba številka VS23423, z dne 30.08.2007.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2007C). Sodba številka VS23945, z dne 22.11.2007.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2008A). Sodba številka VS24056, z dne 17.01.2008.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2008B). Sodba številka VS24128, z dne 24.01.2008.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2008C). Sodba številka VS24110, z dne 07.02.2008.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2008D). Sodba številka VS2004350, z dne 10.07.2008.

Zakon o carinski službi. (1999). Ur. l. RS, št. 56/99 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o inšpekcijskem nadzoru. (2002). Uradni list RS, št. 56/02 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o izvršbi in zavarovanju. (1998). Uradni list RS, št. 51/98, s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij. (2000). Ur. l. RS, št. 22/2000 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o kazenskem postopku. (1994). Ur. l. RS, št. 63-2168/94 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o policiji. (1998). Ur. l. RS, št. 49/1998 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o sodiščih. (1994). Ur. l. RS, št. 19/94 s spremembami in dopolnitvami.

Zakon o splošnem upravnem postopku. (1999). Ur. l. RS, št. 80/1999 s spremembami in dopolnitvami.